ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

މައްސަލައިގެ ހުކުމް ޗާޓުގެ ޚުލާސާ

- **މައްސަލައިގެ ނަންބަރު:** 2016/HC-A/157
- **އިސްތިއުނާފު ހުށަހެޅި ފަރާތް:**

* ނަން: މުޙައްމަދު ޙަސަންފުޅު
* ދާއިމީ އެޑްރެސް: މަންޒިލް / ސ. ފޭދޫ
* އައިޑީކާޑު ނަންބަރު: A206010
* މިހާރުގެ އެޑްރެސް: މަންޒިލް / ސ. ފޭދޫ

- **އިސްތިއުނާފު ހުށަހެޅުނު ފަރާތް:**

* ނަން: އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަން
* ދާއިމީ އެޑްރެސް: އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަން
* ކުންފުނީގެ ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު:
* މިހާރުގެ އެޑްރެސް: އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަން

- **ރަޖިސްޓަރީ ކުރެވުނު ތާރީޚު:** 28 ޖުމާދަލްއާޚިރާ 1437 / 06 އޭޕްރިލް 2016
* **ހުކުމް ތާރީޚު:** 21 ޝައްވާލް 1440 / 24 ޖޫން 2019

- **އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު މައްސަލައިގެ ނަންބަރު:** 49/Cv-C/2016
- **ހުކުމްކުރި ކޯޓު:** ސިވިލް ކޯޓު
- **މައްސަލައިގެ ބާވަތް:** މަސައްކަތާއި ގުޅޭ [illegible]
- **މައްސަލަ ހުށަހެޅުނު ތާރީޚު:** 07 ޖަނަވަރީ 2016
- **މައްސަލައިގެ ހުކުމް ތާރީޚު:** 16 ފެބްރުއަރީ 2016
- **މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޢުލޫމާތު:**

ފަނޑިޔާރު އަބްދުލްރަޢޫފް އިބްރާހީމް   ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒް   ފަނޑިޔާރު ޢަލީ ސަމީރު
(ރިޔާސަތު)

- **ދަޢުވާގެ ޚުލާޞާ:**

މިއީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 49/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާ ނިމިފައިވަނީ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އުޞޫލުތަކާ އެއްގޮތަށް ނޫންކަމަށް ބުނެ، އެ ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކޮށްދިނުމަށް އެދި، ސ. ފޭދޫ / [illegible]، މުޙައްމަދު ޙަސަންފުޅުގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހެޅުއްވުމުން ބެލެވިފައިވާ ޤަޟިއްޔާއެކެވެ.

މި ޤަޟިއްޔާގައި މައްސަލަ ދަޢުވާ ފަރާތަކީ [illegible] [illegible].

- **ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތައް:**

1. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 49/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ރިކޯޑް ބެލިއިރު، އެ ޤަޟިއްޔާއަކީ، 2013ވ. ވަނަ އަހަރުގެ ރިޔާސީ އިންތިޚާބުގައި ބޭނުންކުރުމަށްޓަކައި އިލެކްޝަން ޕޯސްޓަރުގެ [illegible] [illegible] [illegible] ސ. ފޭދޫ/ [illegible]، މުޙައްމަދު ޙަސަންފުޅުގެ (ދ.ރ.ކާޑު ނަންބަރު A206010) އާއި، އިލެކްޝަން [illegible] އާ ދެމެދު [illegible] އެއްބަސްވުމާ އިލެކްޝަން ޕޯސްޓަރުގެ [illegible] [illegible] [illegible]، އިންވޮއިސް ނަންބަރު 0103 އަށް ލިބެންޖެހޭ -/6,270ރ. (ހަހާސް ދުއިސައްތަ ހަތްދިހަ ރުފިޔާ) އާއި، އިންވޮއިސް ނަންބަރު 0104 އަށް ލިބެންޖެހޭ -/1,140ރ. (އެއްހާސް އެއްސަތޭކަ ސާޅީސް ރުފިޔާ) އާއި، އިންވޮއިސް ނަންބަރު 0106 އަށް ލިބެންޖެހޭ -/6,800ރ. (ހަހާސް އަށްސަތޭކަ ރުފިޔާ) އާއި، އިންވޮއިސް ނަންބަރު 0109 އަށް ލިބެންޖެހޭ -/1,330ރ. (އެއްހާސް ތިންސަތޭކަ ތިރީސްރުފިޔާ) އާއެކު އިންވޮއިސްތަކުގެ ޖުމްލަ އަދަދު ކަމުގައިވާ -/15,540ރ. (ފަނަރަހާސް ފަސްސަތޭކަ ސާޅީސް ރުފިޔާ) އާއި، އިންވޮއިސްތަކާއި އިންވޮއިސްތަކަށް ފައިސާ [illegible] [illegible] [illegible] މުޙައްމަދު

ޙަސަންފުޅުގެ ފަރާތުން ދޫކުރައްވާ ސިޓީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާގޮތަށް ދުވާލަކަށް 20% (ވިހިއިންސައްތަ) ގެ ދަށުން ޖޫރިމަނާއާއެކު -/810,310ރ. (އަށްލައްކަ ދިހަހާސް ތިންސަތޭކަ ދިހަރުފިޔާ) އާއެކު ޖުމްލަ -/825,850ރ. (އަށްލައްކަ ފަންސަވީސްހާސް އަށްސަތޭކަ ފަންސާސް ރުފިޔާ) ހޯދުމަށް އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުގެ މައްޗަށް ދައުވާކުރުމުން ބެލުނު މައްސަލައެއްކަމާއި،

އެ ޤަޟިއްޔާގައި ހުކުމް ކުރައްވާފައިވަނީ، "[illegible]، 2013ވ. ވަނަ އަހަރުގެ ރިޔާސީ އިންތިޚާބުގައި [illegible] އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުން [illegible] [illegible] [illegible] ސ. ހިތަދޫ/ [illegible]، މުޙައްމަދު ޙަސަންފުޅުގެ (ދ.ރ.ދ.ކ ނަންބަރު A206010) އާއި، އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނާ ދެމެދު ހަދާފައިވާ އެއްބަސްވުމާ އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުގެ [illegible] ފައިސާ ދައްކާފައިނުވާކަމާއި، [illegible]، އިންވޮއިސް ނަންބަރު 0103 އަށް ލިބެންޖެހޭ -/6,270ރ. (ހަހާސް ދުއިސައްތަ ހަތްދިހަ ރުފިޔާ) އާއި، އިންވޮއިސް ނަންބަރު 0104 އަށް ލިބެންޖެހޭ -/1,140ރ. (އެއްހާސް އެއްސަތޭކަ ސާޅީސް ރުފިޔާ) އާއި، އިންވޮއިސް ނަންބަރު 0106 އަށް ލިބެންޖެހޭ -/6,800ރ. (ހަހާސް އަށްސަތޭކަ ރުފިޔާ) އާއި އިންވޮއިސް ނަންބަރު 0109 އަށް ލިބެންޖެހޭ -/1,330ރ. (އެއްހާސް ތިންސަތޭކަ ތިރީސް ރުފިޔާ) އާއި އިންވޮއިސްތަކުގެ ޖުމްލަ އަދަދު ކަމުގައިވާ -/15,540ރ. (ފަނަރަހާސް ފަސްސަތޭކަ ސާޅީސް ރުފިޔާ) އާއި، އިންވޮއިސްއާއި އިންވޮއިސްތަކަށް ފައިސާ ނުދައްކައިގެން އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަން މުޙައްމަދު ޙަސަންފުޅުގެ ފަރާތުން ދޫކުރައްވާ ސިޓީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާގޮތަށް ދުވާލަކަށް 20% (ވިހިއިންސައްތަ) ގެ ދަށުން ޖޫރިމަނާއާއެކު -/810,310ރ. (އަށްލައްކަ ދިހަހާސް ތިންސަތޭކަ ދިހަރުފިޔާ) އާއެކު ޖުމްލަ -/825,850ރ. (އަށްލައްކަ ފަންސަވީސްހާސް އަށްސަތޭކަ ފަންސާސް ރުފިޔާ) ހޯދުމަށް އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުގެ މައްޗަށް [illegible] [illegible] [illegible] ހިނދު،

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ނަމަވެސް [illegible] [illegible] ޖޫރިމަނާގެ [illegible] އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުން އިންކާރުކޮށްފައިވާކަމާއި،

މަދަނީ އިލްތިޒާމްތަކުގެ އެންމެ މުހިއްމު އެއް މަސްދަރަކީ العقد (ކޮންޓްރެކްޓް) ކަމާއި، ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ނަޒަރަކުން ބަލާއިރު ކޮންޓްރެކްޓަކީ ހަޤީޤީ ނުވަތަ މަޢުނަވީ ޝަޚްޞުންގެ ދެމެދުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކަމާއި، އަދި ޤާނޫނު [illegible] [illegible] ކޮންޓްރެކްޓަކީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/91 (ކޮންޓްރެކްޓްތަކާބެހޭ ޤާނޫނު) އަށް ބެލުމުން [illegible] ކޮންޓްރެކްޓުގެ [illegible] ނުވަތަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] ކޮންޓްރެކްޓަކީ "العقد شريعة المتعاقدين" (އެ ކޮންޓްރެކްޓުގެ [illegible] [illegible] [illegible] އެ ކޮންޓްރެކްޓް) ގެ ޝަރުޢީ އުސޫލުން ދެފަރާތުގެ ދެމެދުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކޮންޓްރެކްޓާ އެއްގޮތަށް އަމަލުކުރުމުގެ އުސޫލު (pacta sund servanda) [illegible]، 2013ވ. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 01 ސެޕްޓެމްބަރ 2013ވ. އާއި، 26 ސެޕްޓެމްބަރ 2013ވ. ދުވަހު 02 [illegible] [illegible]، [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 04 [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދެފަރާތުން [illegible] [illegible] އެއްބަސްވުންތަކުގައި ހިމެނިފައިވާ ކަމެއްގެ [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] ފައިސާ [illegible] އެދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 20% (ވިހި އިންސައްތަ) ޖޫރިމަނާއާ [illegible] [illegible] [illegible]، ޖޫރިމަނާ ފައިސާ [illegible] އެދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] "الأصل براءة الذمة" އިން ވެސް [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/91 (ޢަޤްދުތަކާބެހޭ ޤާނޫނު) 3 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އިން ސާފުކޮށް [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] ޖޫރިމަނާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޖޫރިމަނާގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]،

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2013/SC-A/27 ގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޖޫރިމަނާ، [illegible] [illegible]

ސަރުކާރުގެ ޤަރާރާ، އިސްތިއުނާފުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ނަންބަރުގައި ދަޢުވާގައިވާ މުދަލުގެ އަގު އަދާކުރުން މުއްދަތުގައި ދަފުތަރުގެ ތެރޭގައި އެއްބަސްވުމުގައި ބުނާ އެ އެއްބަސްވުމުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ މުއްދަތު ފަހަނައަޅައި ދިއުމުންވެސް އަދި އަދާނުކުރާ ޝަރުޠުގައިކަން ބުނެފައިވާ ދަޢުވާގެ ނުކުތާތަކުގެ 7 ވަނަ ނުކުތާއިން އެކަށީގެންނުވާނެ، މި މައްސަލާގައި މުޙައްމަދު ރަޝީދުގެ ފަރާތުން ދައްކާފައިވާ ޚިޔާނާތެއް ހުރިކަމުގެ ސާބިތު ހެކިބަސް ގޮތުގައި ބަލަންވެސް ދައުލަތުގެ ޤަރާރުގެ އަދި އަދާކުރުން މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި އެއްބަސްވުމުގައިވާކަން އެނގެން ނެތުމުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2013/SC-A/27 ޤަޟިއްޔާ މި މައްސަލައިގެ ޙާލަތު ތަފާތުކަމާއި، މުޙައްމަދު ރަޝީދުގެ ޚިޔާނަތް ކުރިކަން ސާބިތުވާ ޤަރާރުގެ ބަޔާނުކޮށްފައިވާތީ އެ ބާވަތުގެ ޤަރާރާ ފައިސާ ދެއްކުމަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ ފިޔަވަޅު މުޙައްމަދު ރަޝީދުގެ އެދުމާއި ޤަރާރާ ޚިލާފުވާނެ ސަބަބު އެއް ކޯޓަށް ހާމަވާތީ، ދަޢުވާގެ ބާރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ

ޙުކުމްގައިވާ ބައްޔަށްވެފައިވާ 04 އިސްލާމީ ޝަރީޢަތާއި ޤާނޫނާ ޚިލާފުވާތީ

-/15,540ރ (ފަނަރަހާސް ފަސްސަތޭކަ ސާޅީސް ރުފިޔާ) މިއަދުން (16 ފެބްރުއަރީ 2016މ.) ފެށިގެން 15 (ފަނަރަ) ދުވަހުގެ މުއްދަތުގައި މަންޒިލް / ސ. ފޭދޫ، މުޙައްމަދު ރަޝީދުގެ (ދ.ރ.ކާޑު ނަންބަރު A206010) އަށް ދިނުމަށް ޙުކުމްކުރެވޭނެ ކަމަށް "ޙުކުމްކޮށް" މި މައްސަލަ ނިންމާފައިވާކަން އެ ކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ ރިކޯޑުން ސާބިތުވާތީއެވެ.

2. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 49/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާ ނިމިފައިވަނީ ޝަރީޢަތް އަދި ޤާނޫނާ އެއްގޮތްވާ އުޞޫލުން ކަމަށާއި ނިންމުމުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ސ. ފޭދޫ / މަންޒިލް، މުޙައްމަދު ރަޝީދުގެ ފަރާތުން އެ ޤަޟިއްޔާގެ އިސްތިއުނާފުގައި 03 (ތިނެއް) ނުކުތާއެއް ފާހަގަކޮށް އެ ނުކުތާތަކާ ގުޅިގެން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ވާހަކަ ދައްކާފައިވެއެވެ.

- **ފުރަތަމަ ނުކުތާއަކީ،** ނަންބަރު 109 އާއި ނަންބަރު 110 ގެ ބިލް 18 ނޮވެމްބަރު 2013 ގައި އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުގެ ފަރާތުން ސ. ފޭދޫ ކައުންސިލްގެ އިދާރާއިން ބާޠިލުވެފައިވާކަމަށާއި، އަދި ބިޑުގައިވާ ފައިސާ ދެއްކުމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ މުއްދަތުގައި ފައިސާ ދައްކާފައިނުވާތީ، އަދި [illegible] ފަހަނައަޅާ [illegible] އެ ބިޑުގައިވާ އެއްވެސް ކަމަކާ އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނަށް ވެސް އަދި [illegible] [illegible] ސ. ފޭދޫ ކައުންސިލްގެ އިދާރާއިން ވެސް ސުވާލު އުފުލާފައި ނުވާތީ، އެއިން އެއްވެސް ކަމަކާ [illegible] ނުޖެހޭ، [illegible] ނިންމަވާފައިވާކަމުން ހުށަހަޅާ ނުކުތާ.

- **ދެވަނަ ނުކުތާއަކީ،** ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/91 (ކޮންޓްރެކްޓްގެ ޤާނޫނު) ގެ 04 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ކޮންޓްރެކްޓަކީ ވަކި [illegible] ގޮތަކަށް [illegible] [illegible] ނުވާނަމަ، [illegible] ހުރުމުގައި އެއްބަސްވުމެއް [illegible] [illegible] އެގޮތުގެ މަތިން [illegible] [illegible] ބިޑުތަކަށް ފައިސާ [illegible] ބޭނުންވާތީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2013/SC-A/27 ނަންބަރު ޤަޟިއްޔާގެ [illegible] ދަޢުވާގައި [illegible] ނުކުތާތަކުގެ 03 ވަނަ ނުކުތާގެ 05 ވަނަ މާއްދާއަށް [illegible] ނުވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާ.

- **ތިންވަނަ ނުކުތާއަކީ،** މަތީ މަރުޙަލާގެ ކޯޓުތަކުން ނިންމާފައިވާ ނިންމުންތައް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނިންމާފައިވާކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާ.

4. މިމައްސަލައާ ގުޅިގެން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، ހުށަހަޅުއްވާ [illegible] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 49/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާ ނިމިފައިވާ ގޮތް [illegible] އަދި ޤާނޫނީ [illegible] [illegible]، ސ. ފޭދޫ / މަރަދޫ، [illegible] ހަސަން[illegible]ގެ

ހުށަހަޅާފައިވާ ސަބަބުތަކުގެ މައްޗަށް ބެލުމުން، މި މައްސަލަ ބެލި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންނަށް އަންނަނިވި ކަންތައްތައް ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

(ހ) ފުރަތަމަ ކަމަކީ، ހ. [illegible] / މަންޒިލް، މުޙައްމަދު ޙަސަންފުޅުގެ ފަރާތުން އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުގެ މައްޗަށް ކޮށްފައިވާ ދައުވާއަކީ 2013ވަ. ވަނަ އަހަރުގެ ރިޔާސީ އިންތިޚާބުގައި [illegible] އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުގެ [illegible] [illegible] [illegible] އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަން އާ ދެމެދު ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމާ އެއްގޮތަށް އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުގެ ފަރާތުން ފައިސާ [illegible]، އިންވޮއިސްތަކުގައިވާ ފައިސާއާއި، އިންވޮއިސްތަކަށް ފައިސާ [illegible] އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނަށް މުޙައްމަދު ޙަސަންފުޅުގެ ފަރާތުން ދޫކޮށްފައިވާ ސިޓީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާގޮތުން ދުވަހަކުން 20% (ވިހިއިންސައްތަ) ގެ [illegible] ޖޫރިމަނާއާއެކު -/825,850ރ (އަށްލައްކަ ފަންސަވީސްހާސް އަށްސަތޭކަ ފަންސާސް ރުފިޔާ) ހޯދުމަށް އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުގެ މައްޗަށް ކޮށްފައިވާ ދައުވާއެއްކަން އެނގެންއޮތުމުން، އިންވޮއިސްތަކުގައިވާ ފައިސާއަށް އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުން [illegible]، ނަމަވެސް އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުން [illegible] އިންވޮއިސްތަކުގައިވާ ޖޫރިމަނާ ފައިސާއަކީ [illegible] އެނގެންއޮތުމުން، ޖޫރިމަނާ ފައިސާ ނަގައިދިނުމަށް މުޙައްމަދު ޙަސަންފުޅުގެ ފަރާތުން [illegible] އެ ފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible] ފައިސާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އެ އިންވޮއިސްތަކުގައިވާ އެއްވެސް ކަމަކާމެދު އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުން އިޢުތިރާޒުކޮށްފައިނުވާތީ، އެ ޖޫރިމަނާ ފައިސާއަކީ އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުން ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާއެއްކަމުން [illegible] އެ [illegible] މައްޗަށް [illegible] އެނގެންއޮތެވެ.

(ށ) ދެވަނަ ކަމަކީ، މުޙައްމަދު ޙަސަންފުޅުގެ ފަރާތުން ޖޫރިމަނާ ފައިސާ ހޯދުމަށް ހުށަހަޅާފައިވާ އިންވޮއިސްތަކާއި، އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަން [illegible] އިލެކްޝަން

އިންސާފުނުކުރާކަމާއި، ނަމަވެސް އިންސާފުކުރާންފަދަކަމެއް އޭގައިވާ ޝަރުތަކާ ފައިސާއަށްކަން އެއްގޮތްކަމާއި، "ޝަރުޠު ޖަޒާއީ" (penalty clause) ގެ މަފްހޫމަށް ބަލާއިރު، ޝަރުޠު ޖަޒާއީ އަކީ، ކޮންޓްރެކްޓެއްގެ ފަރާތުން އެކޮންޓްރެކްޓްގެ ބައިވެރިއެއްގެ މައްޗަށް އަދާކުރުން ލާޒިމްކޮށްފާ އިލްތިޒާމެއް އަދާނުކުރުމުގެ ސަބަބުން ނުވަތަ އެ އިލްތިޒާމު އަދާކުރުމަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ މުއްދަތުގައި އަދާނުކުރުން ލަސްކުރުމުގެ ސަބަބުން ކޮންޓްރެކްޓްގެ އަނެއް ބައިވެރިޔާއަށް ދިމާވާ ގެއްލުމުގެ ބަދަލުގެ މިންވަރު ކުރިއަށް ކަނޑައަޅައި، ބަދަލު ދެއްކުމާ ގުޅޭގޮތުން އެ ބަދަލު ދިނުމަށް ކޮންޓްރެކްޓްގެ ބައިވެރިންގެ މެދުގައި ވާ އެއްބަސްވުމަކުން ނުވަތަ ކުރާ ޝަރުޠަށް ބާރުނުފޯރާ އިސްތިސްނާއަކަށް އެކަށީގެން ނުކުރެވޭނެއެވެ.

ޝަރުޠު ޖަޒާއީގެ ބުނެވުން މަފްހޫމުގެ މައްސަލަ ރިޢާޔަތްކޮށް، ކޮންޓްރެކްޓްގެ ފަރާތުން އެ އިލްތިޒާމެއް އަދާކުރުމުގެ ސަބަބުން ނުވަތަ އަދާކުރުން ލަސްވުމުގެ ސަބަބުން ލިބޭ ގެއްލުމުގެ ބަދަލުގެ މިންވަރު ވަޒަންކޮށް އެ ބަދަލު ދެއްކުމުގެ އެއްބަސްވުމެއް ކޮންޓްރެކްޓްގެ ބައިވެރިންނަށް ހިމެނޭގޮތުން ނަމަވެސް، އެހެނީ އިޤްތިޞާދީ އެއްވެސް ޝަރުޠީ އަދި ޤާނޫނީ ދާއިރާ ނެތި، ދުވަހުގެ ވަޒަންކޮށް ބަދަލުނުކުރާނެ ބަޔާނާއި އިލްތިޒާމުތައް ނުނަންގަވާފައި، ޤާނޫނީ ނަޒަރުގައި، ކޮންޓްރެކްޓްގައި ހިމެނޭ ޝަރުޠު ޖަޒާއީގެ ބާވަތުގެ ކަމެއް "ޖަޒާއީ" އަދާކުރުމުގެ ޖެހިދާނެ ސަބަބުތަކެއް ކަން އެނގޭން އޮންނަކަމުގައި، ކޮންޓްރެކްޓްގެ ބައިވެރިޔާ އެ ކޮންޓްރެކްޓްގެ ދަށުން އަދާކުރަންޖެހޭ އިލްތިޒާމު އަދާކުރުން ނުވަތަ އަދާކުރުން ލަސްކުރުމުން އޭގެ ސަބަބުން ގެއްލުން ކޮންޓްރެކްޓްގެ އަނެއް ބައިވެރިޔާއަށް ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ކަނޑައެޅިގެން ރާއްޖޭގައި ތަންފީޛުކުރެވޭ ޤާނޫނު ނަންބަރު 4/91 (ކޮންޓްރެކްޓުގެ ޤާނޫނު) ގެ 23 ވަނަ މާއްދާގައި ކަނޑައަޅައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލުތަކާ މައްޗަށްކަމުގައި، މާއްދާގެ (ހ) ގައިވާ ގޮތުން ބަދަލު ދިނުމުން ގެއްލުމަކީ ކޮންޓްރެކްޓުގެ ޝަރުޠުތަކުގެ ސަބަބުން ސީދާ ލިބޭ ގެއްލުމަކަށްވުމާއި، މާއްދާގެ (ށ) އަށް ބަލާއިރު އޭގެ އަދަދު ޖެހޭ އަގުގައި ކުރުވުން ތިބޭ ކޮންޓްރެކްޓްގެ ބައިވެރިންނަށް އެނގުން

ގެއްލުންތަކަށާއި، ޤާނޫނުތަކާއި ޚިލާފު އަމަލުތައް ކުރުމުން ދިވެހިރާއްޖެއަށް ލިބޭ ގެއްލުން ވަޒަންކުރުމުގައި ރިޢާޔަތްކުރަންޖެހޭ މައިގަނޑު ދެ ބާވަތެއްގެ ގެއްލުން ބަހާލެވިފައިވާކަމަށާއި، ފުރަތަމަ ބާވަތަކީ: ޤާނޫނުތަކާއި ޚިލާފުވުމުގެ ސަބަބުން ލިބޭ ސީދާ ނުވަތަ ނަގުދު ގެއްލުންކަމަށާއި ދެވަނަ ބާވަތަކީ؛ ޤާނޫނުތަކާއި ޚިލާފުވުމުގެ ސަބަބުން ދިވެހިރާއްޖެއަށް ޤާނޫނުތަކުގެ ބައިވެރިންނަށް ވަކިން ނުވަތަ ތަސައްވުރު ނުވަތަ އިންޑިރެކްޓު ގެއްލުންކަމަށާއި، އަދި މިފަދައިން ކަން ވެފައިވާކަން ސާބިތުވެއްޖެނަމަ މިފަދަ ސަރުކާރު ޤަޟާއީ އެއްގެ ދަރުން ކަނޑައަޅާ ބަދަލުގެ މިންވަރަކީ، އިސްތިސްނާއީގޮތުން ގެއްލުމާއި އެކަށީގެންވާ ފުރުޞަތު ބަދަލަކަށް ވާންޖެހޭނެކަމަށާއި، އެބަދަލު ކަނޑައަޅުމުގައި "ތަޢައްސުފު" (arbitrariness/abuse)ގެ، ލިބޭ ގެއްލުމާއި ނިސްބަތުން އެކަށީގެންވާ މިންވަރަށްވުރެ ބޮޑު މިންވަރެއްގެ ބަދަލު ކަނޑައަޅުއްވާ އިސްލާމީ ޝަރީޢަތާއި، މިޤްދާރުގެ ނީދުން ނިޒާމުތަކުގައި އިސްތިސްނާއީ ޙާލަތްތަކުގައި އަރާރުކޮށްދެނީ ކަނޑައެޅިގެން ތަޢައްސުފުވާގޮތަށް ކުރައްވާފައިވުމުން، ކޯޓުތަކުގެ ހިލާފުން "ތަޢައްސުފު ޤަޟާއީ" އެއްގެ ދަރުން ނަގައިގެން އެއްބަސްވުމާ ގެއްލުންތަކުގެ ބަދަލުގެ މަސައްކަތްއެއްބަސްވުމަށް ދެމެހެއްޓުން އަންނަނިވި ޤާޢިދާތަކާ (ސައްޔިދުނާ ޢަލީ ބިން އަބީ ޠާލިބު) ދެކެވޭ ޤަވާއިދުތަކާ "ޢަމަލަކީ ފަރުޟު ސިޔާސަތު" މި ނަޞްސްތަކުގައި، ކުރިން ދަސްތޫރީ ދެކޮޅުހަދާ ބަދަލުތަކުގައި ތަފާސްހިސާބުތަކާއި ރިޢާޔަތްކުރާށެވެ، ސަރަޙައްދު ޤަޟާއީގެ ދަރުން ނުގެ ބަދަލަކީ "ތަޢައްސުފު" ކަން ނެތް، ދިވެހިރާއްޖެއަށް ބޮޑު ބަދަލު ގެއްލުމާއި ނިސްބަތުން ދެކެވޭ މަސައްކަތްތަކާއި ނިސްބަތުން ގެއްލުމާއި ނިސްބަތުން އެކަށީގެންވާ މިންވަރަށްވުރެ ބޮޑު ބަދަލުކަނޑައަޅާފައިވުމަކީ، އެއީ ސަރީޢަތާއި މަޤާސިދު ބިނާކޮށް ނޫން ބަދަލުތައްކަމުގައި އިސްލާމީ ނަޞާރާކޮށް ނުކުތާތަކުގައި ސާބިތުވެފައިވާކަމާއި އަދި ބަދަލުކުރެވޭ ނިޒާމަކީ ސަރީޢަތުގެ ދަސްތޫރުގެ އިސްލާމީ ސަރީޢަތުގެ ނަޞްސްތަކުން ހަމަޖެހިގެންވާތީ، މިކަމުގެ މުޅި އަދި މިކަމުގެ ކުރިމަތިލާ ނުކުތާ ނިޔާއަށް އެތަކެއް ދެލިލުތަކުގެ މަސްއޫލު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2015/SC-A/16 ޤަޟިއްޔާއާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2015/HC-A/177 ޤަޟިއްޔާގައި ފާހަގަކުރައްވާފައިވާކަން އެނގެން އޮތުމުންނެވެ.

(ށ) [illegible] ކަމަކީ، މުހައްމަދު ހަސަންފުޅުގެ ފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިންވޮއިސްތަކުގައި [illegible] [illegible] ގޮތުގައި [illegible] އެ ބިލުތަކުގައިވާ މުއްދަތުގައި ފައިސާ [illegible] އިތުރަށް ހިނގާ ކޮންމެ ދުވަހަކަށް އިންވޮއިސް ނަންބަރު 110 ގެ ދަށުން -/1,254ރ. (އެއްހާސް ދުއިސައްތަ ފަންސާސް ހަތަރު ރުފިޔާ) އާއި ނަންބަރު 0109 އަށް [illegible] -/266ރ. (ދުއިސައްތަ ފަސްދޮޅަސް ހައެއް) ރުފިޔާ [illegible] ކަމާއި، [illegible] [illegible] ބިލުތަކުގެ ދަށުން ކަނޑައެޅުން ކަމަކީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ [illegible] ދަށުން ފައިސާ [illegible] ޝަރީޢަތުން [illegible] [illegible] ފައިސާ [illegible] [illegible] އެ އިންވޮއިސް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ނަންބަރު 2015/HC-A/177 ގެ ޝަރީޢަތުގައި [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2015/SC-A/16 ގެ ޝަރީޢަތުގައި ފާހަގަކޮށްފައިވާ ކަންކަމުގެ [illegible] ބެލުމުން، މިފަދަ [illegible] ސަރުކާރުގެ ދަށުން [illegible] ބަދަލުގެ މިންވަރަކީ، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ބަދަލުގެ [illegible] ކަނޑައަޅާފައިވާ މިންވަރަކީ "ތަޢައްސުފު" (arbitrariness/abuse) ވެ، [illegible] [illegible] [illegible] އެކަށީގެންވާ މިންވަރަކަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލާގައި ފެންނަން ހުރި ދަލީލުތަކުގެ މައްޗަށް ބަލާއިރު، މުޙައްމަދު ހަސަންފުޅުގެ ފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible] އެ [illegible] މުއްދަތުގައި ފައިސާ ނުދީ ލަސްވުމުގެ ސަބަބުން ޖޫރިމަނާގެ ގޮތުގައި 825,850/-ރ. (އަށްލައްކަ ފަންސަވީސްހާސް އަށްސަތޭކަ ފަންސާސް ރުފިޔާ) [illegible] މުޙައްމަދު ހަސަންފުޅުގެ ފަރާތުން [illegible]، [illegible] ޖުމްލަ އަދަދު 15,540/-ރ. (ފަނަރަހާސް ފަސްސަތޭކަ ސާޅީސް ރުފިޔާ) ކަމާއި، މި ފައިސާ ނުދައްކައިގެން މުޙައްމަދު [illegible] ޖޫރިމަނާގެ ގޮތުގައި 825,850/-ރ. (އަށްލައްކަ ފަންސަވީސްހާސް އަށްސަތޭކަ ފަންސާސް ރުފިޔާ) ހޯދުމަށް އެދިފައިވާތީ، އެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، މުޙައްމަދު ހަސަންފުޅުގެ ފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މުޙައްމަދު ހަސަންފުޅުގެ ފަރާތުން ޖޫރިމަނާގެ ގޮތުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]،

އެހެންކަމުން، މުޙައްމަދު ހަސަންފުޅުގެ ފަރާތުން [illegible] [illegible] [illegible] އެ [illegible] މުއްދަތުގައި ފައިސާ ނުދީ ލަސްވުމުގެ ސަބަބުން ނަގައިދިނުމަށް އެދިފައިވާ ޖޫރިމަނާ ފައިސާ ނަގައިދޭން [illegible] [illegible] [illegible] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 49/Cv-C/2016 ގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

ވީމާ، އިސްވެ ބަޔާންކުރި ސަބަބުތަކާއި [illegible] [illegible] މި މައްސަލަ [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުން [illegible] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 49/Cv-C/2016 ގެ [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] / [illegible]، މުޙައްމަދު ހަސަންފުޅުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ސަބަބުތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް

ޤަޟިއްޔާގައި ކުރައްވާފައިވާ ޙުކުމަށް ބަދަލުގެންނަންޖެހޭ ފަދަ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ވިޔަސް ސަބަބެއް ނެތް ކަމުގައެވެ.

ޙުކުމް:

ދެންފަހެ، އިސްވެ ބަޔާންވެދިޔަ ކަންކަން އެގޮތަށް ހުރުމާއެކު، އިސްތިއުނާފުކުރެވޭ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 49/Cv-C/2016 ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ނ. ވެލިދޫ / މަންޒިލް، މުޙައްމަދު ޙަސަންފުޅުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ސަބަބުތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް އެ ޤަޟިއްޔާގައި ކުރައްވާފައިވާ ޙުކުމަށް ބަދަލުގެންނަންޖެހޭ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ސަބަބެއް ނެތްކަމަށް ކަނޑައަޅައި، މި މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ޙުކުމްކުރީމެވެ.